

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник издаван Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 фринти у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнице у Србији стана лист овај дунај цесареки с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 41.

Предмату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожкић у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Беа новаца никакве се не уважавају наручбине.

Извешће

о испитима при концу школеке године у Земуну.

Од МИЈАТА СТОЈАНОВИЋА.

(Сврстасак.)

Код св. Богородичне цркве настављено је инспектирање 2. Аугуста до подне, и то у другому и трећему разреду женске школе под председавањем госп. Градоначелника и у присуству г. адјункта Ореља као надзиратеља школа. У оба разреда ове школе показа се не само у механичном читању, као што је уредништво овога листа анонимим дописником у свому 40. броју од 4. Аугуста криво извешћено, добар успјех, него и у разлагању, у анализи штива и то с обзиром на стварну и граматичну азбуку; у веројаконској науци, у библијској повести, у старославенском читању, у њемачком читању и превађању у матерински језик, у устменом и писменом рачунању, у писању казиваног; у сваком прописаноме предмету показо се добар успјех. Учитељица исте школе показа, како сходно обходи и поступа са својима ученицама, како је вешта у начину убучавања, како ревно и прилежна, што се не може засведочити самим механичним читањем, него духом, којим се руководи цело обучавање које школе, на што ја инспектирајући по најпре пазим, и је ли при мом моје поступање и испитивање умно, или се органичавам на само механично читање, као што пакосно онажава у своме допису аноними дописник, то може пресудити само које стручан, а нипошто невјежа у педагогији и дидактици.

У другом разреду мушке школе од 20 ученика бијаше присутни 18, успјех показа се добар и у свему

напредан. Види се у томе разреду, да је учитељ искусан учитељ, који извршује своју дужност точно и ваљано.

У четвртому разреду од 14 ученика бијаше присутни 9. Успјех показа се приличан, поредак ваљан, само се види да су ученици прешли у овај разред без довољне преправе из трећег, о кому смо видели у прошастому броју овога листа, у каквом се слабому стању налази, пак је онда тешко изцрпити с онаквима ученицима све предмете четвртога разреда. У неповољнима околностима неможе ни највјештији и најискуснији учитељ творити чудеса. У четвртом разреду ваљало би, да ученици при концу школеке године познају точно ставак и његове главне и узредне части; шта су ставци, из чега и како постају; шта је прости, шта раширени, шта стегнути и шта састављени ставак, шта напакон ставовни сајуз, а шта ставовна сглоба, дакле би морали бити увежбани у ставкословију (Satzlehre), а то је само онда могуће постићи у том разреду, кад ученици дођу из трећег разреда подпуно увежбани у речословију или етимологији ученога језика и у суследу речи, те у складњи. И у обзир на правопис и слог (Sil) као и на рачунање устмено и писмено могло би се у четвртому разреду при повољнијима околностима више учинити.

У првому разреду горњоварошке школе, гђе сам поподне исти дан инспектирао, од 31 ученика и ученице бејашу скоро сви присутни и из свију учевних прописаних предмета показа се добар и леп успјех; ћечица одговараху бодро, веселим лицем, умиљато и слободно, те много њих показаше пуно талента, пуно дарова ума. У другому и трећему разреду од 36 ученика и ученица бијаше 30 присутни, успјех показа се леп, ред и поредак у свему, из

чега се види, да духовни пастир и учитељи ревно настојавају око точнога извршивања своје колико тешке, толико узвишене дужности.

Тако, господо, само напред, само сложено, пак ће школа и црква ваљано решити свој велики задатак.

Сад ми је још коју реч одговорити оному господину дописнику у прошастом, 40. броју овога листа, који вели, да су и на првом испиту деца онако исто читала као и на овом другом, ал чим су се деца почела умно испитивати, одма се приметило, да су ту много слабија него у механичном читању. И комисија при мому инспектирању није се задовољила самим механичним читањем, него се је настојало осведочити, да ли деца разумевају штиве. Ако је, као што мислим, госп. дописник био при инспектирању, како може бесмислено тврдити, да сам се ограничио на само механично читање? То може тврдити само завоља и непријатељ слоге и напредка. Невнамо, вели даље исти г. дописник, како ће то сад бити са двома релацијама, г. Димитија и мојом. Кома ће се срещати? Небојте се пријатељу, и досад је било тако; давао је г. Димитија своју, а г. Унтервегер своју релацију о стању србских школа, пак се нисте нашли у толиком чуду и ваљда ни сада неће изостати лагете, да се к нама с пролећа неповрате. Куд наша срећа, да нас само нађу у бољој слоги. У осталом морам Вас, г. дописниче, опоменути на оно, што се приповеда о њеком грчком старом сликописцу, који је своје умјетничке слике обичавао излагати на јавному градекому тргу, пак је слушао, какав ће суд изрећи људи о његовим художественима делима. Дође њеки њему повнати ципелар и разгледајућ слике, похвали ципеле, како су лепо и прикладно начињене, те стоје на ногама као смишљене. Али кад исти ципелар почне расуђивати и одећу осталу на слици и размјер телесних уда, повиче му умјетник: „Ципеларе! остани ти код ципела, а други струковњаци нека суде о осталом.“ Сви неможемо знати, али сви можемо имати добру вољу и жељу користити обштему добру, али не кривим него правим путем ходић. „Криво макар и седни, али право реди!“ вели пословице.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. Дан рођења пресветлога цара нашег беше и ове године свечано проведен у нашој вароши досадашњим начином. Као и прошлих година беху у очи светковине главни сокаци дољне вароши осветљени. Други дан беху богомоље с благодаренијем најпре у римској, потом у православној цркви, из које отидоше г. мајор-градоначелник Бах и остали војени и други званичници и у јеврејску синагогу, где је такође у славу тог дана свечано богомоље приређено било. По подне у два сахата скупеше се више њих званичника и грађана у дворани „златног анђела“ на ручак, при коме су обичне здравице пресветломе владоцу напијали.

У православној свето-богородичној цркви догоди се том приликом неко неспоразумљење, о коме нам наш дописник ово извешће даде: „Доставши г. градоначелник са официрским кором и чиновништвом у св. богородичну цркву, започне г. протопрезвитер „молебствије.“ За цело време „молебствија“ приметило се, да није била никаква претходна договора између свештенства, учитеља и певачке задруге; јер се видело, да се све нешто једни на друге згледају и да нешто очекују, те у том згледању и очекивању сврши се „молебствије“ без да се одпевадо „многа љета“ и царска химна. Певачка се задруга изговара, да је чекала, да г. протопрезвитер по досадашњем свом обичају изиђе на амвон, да се окрене царевом лику, који је стајао у патријарховом столу и да многоденствије говори, па да онда она „многа љета“ одпева, а учитељи опет чекали су на певачку задругу, да „многа љета“ одпева, па онда деца царску химну да одпевају. Ми држимо, да би нужно било, да се у будуће при свакој свечаности договори свештенство са учитељима и певачком задругом, јер истину да кажемо, код нас ни једна свечаност неможе без нередица проћи.“

Јуче је била скупштина наших варошких заступника. Седница је трајала пре и после подне до мрака, и при свем том нису могли сви предмети решени бити, који беху на дневном реду. Важна и интересантна су ту дошла питања у претрес, која изискују, да их опширније посматримо. Но морадосмо се јуче вас цели дан до самога мрака у седници бавити и раду њојзи бележити, немогосмо дакле доспети, да још

у данашњем листу коју прословимо. Молимо читаоце, нека се за сад задовоље са објективним извештајем о тој седници.

(Општинско веће 10. Аугуста.) На састанку бејаху присутни: Претседник г. Градоначелник; извештач г. варошки управитељ Карл; магистратски саветници г.г. Петровић, Стаи и Јовановић; варошки претставници г.г. К. Петровић, Ђорђе Солар и А. Д. Јовановић. Протокол је водио општинар г. парох Никола Савић. Општинара је било пре подне 19, после подне 16. Седница се отпочела пре подне у 9, а после подне у 3 $\frac{1}{2}$ сахата.

Г. Градоначелник отворивши седницу рече, да има на дневном реду доста и важних предмета, те препоручује општинарима, да се о њима своједи посаветују, но да остану при ствари, да се неби дангубило. На то се обрати г. Градоначелник г. варошком управитељу, рекавши, да започне с речаратима. Први предмет беше рескрипт војеног министарства, којим се проглашује више језика за земаљске језике. (Види „Зем. Гласник“ бр. 40.) Кад је г. вар. управитељ то писмено прочитао, рећи ће г. Градоначелник да је то питање у колико би се могло на Земун односити, у начелу рече, почем је наше заступништво одмах подинуу равноправност српског и немачког језика прокламовало. На то ће приметити г. вар. управитељ, да та равноправност не постоји при вођењу седничког протокола заступничког, који се досад само српски водио, а будући да он тим језиком потпуно властан није, а одговоран је као референт и извршитељ општинских закључака, то многи закључци с тога остадоше не извршени. Он то не вели, рече, што је он Немач, јер њему као званичнику све су народности једнаке, али служба трпи с тога уштрб, највише пак партија, којих се тиче извршење. Он је зато, да се и протокол води на двама језицима. Умено, рече г. управитељ, може се он колико-толико на српском језику изразити, али то не уме писмено, јер није се никад дао на српску штилетистику. Шта више, сами наши чиновници, вели, који су Срби не умеју савршено српски што написати, као што то знају немачки. А сад под старост да се да на учење српског језика није му могуће. Он је зато, да се протокол и на немачком језику води.

Варошки претставник г. К. Петровић, прихвати реч рекавши, да нас се управо то не тиче, на ком је језику протокола изишани, само кад се партијама издају решења на њиховом језику, да их оне разумети могу.

После говора г. вар. управитеља и кад је г. К. Петровић прихватио реч, издала је тишина у дворани. Општинари као да су осетили важност магновења, и да сад треба мушки заступити једно увишњено начело, но уједно помислише и на следеће, које би се могле излећи из тог питања, ако се не реши на основу права и правичности. Они се сећаху немиле појаве међусобног раздора у неким суседним варошима, и абилски настојаваше, да се семе раздора с тога у нашој вароши не посеје, но да се ипак српском језику сачува оно право, које му пристоји. У том смислу говорио је најпре г. Илић, за њиме г. А. Д. Јовановић, Солар и г. Градоначелник. Г. Паић рече, да би се равноправност најбоље упражавала, кад би се седнички протокол један пут српски други пут немачки водио.

Непрактичност овога предлога беше одмах савише страна доказана. Особито се живо изразио против тога и у интересу српског језика г. А. Д. Јовановић. Он рече, да интерпретација војеног министарства није темељна, јер у овом крају не може други него српски бити земаљски језик. Све досад наведене основе незнатне су прама начелу, које се може ту сада нарушавати. Што неки чиновници српски језик још не знају, није никакав аргумент; то има само привремену значајност. Г. вар. управитељ, да је Србин, рече, тако би исто говорио и

осећао као и он (говорник.) Жеља је српских становника, да се њихов језик култивира и у јавним пословима, и ако се у том питању сад попусти и немачком језику концесија без гаранције чини, то ће по Србе од штете бити, јер ће се с временом заборавити, како је та ствар решена. Није право, рече, да језик већине ове вароши, која је српска, не ужива пристојно своје право и да буде жртвован мањини. Он је зато, да остане при првом закључењу у обавиру на службени језик општинскога већа, за који је српски прокламован, и да у том језику написана протокола првобитни је текст, премда није томе противан, ако се уз српски текст још у којему језику као превод напише. Није доиста право, рече, да цео један народ жртвује своје право, што поједини чиновници незнају његов језик.

Тој изјави придружио се поглавито општинар г. др. Миланковић. Г. парох Н. Савић препоручује средњи пут, то јест, да се у једно исто време два протокола воде, један немачки, други српски. На ни тај предлог не беше усвојен, против кога беше и сам г. Градоначелник, рекавши том приликом, да је само сада, у време преласка нужно средство пронаћи, којим ће се сви задовољити. После ће се све то од самог себе наладити. У горњој граници, рече, лако је народни језик прогласити за службени језик, јер тамо сав народ једним језиком говори. Но тешко је то, где је становништво помешано. Он је зато, да се српски и немачки језик заједнички употреби.

Г. вар. управитељ, одговарајући г. А. Д. Јовановићу наново примећује, да у том питању министарски рескрипт решително говори. Но ако се мисли, да је он (говорник) на путу, то ће он оставити службу и драговољно ту жртву поднети, кад би се то од њега изискивало. Но докле је он званичник, то ће он оно радити, што му виша власт заповеди.

Тог је мњења и г. први варошки претставник рекавши, да је истина, да је већина заступништва закључила, да само српски језик буде службени језик, јер се држало, да је сам он земаљски језик али министарски рескрипт даје то право и другим језицима, а то речнава, то је закон, што оно нареди. На то ће одговорити г. др. Миланковић, да по његовом схваћању, тај рескрипт то само наређује тамо, где су се појавили, но овде се није нико потужио за пређашњег закључка општинског, на који су тада и општинари Немци пристали.

Г. вар. управитељ приметити, да је тада криво схваћен закон, прогласећи српски језик за једини земаљски језик; по сад је изишла коректива у министеријалном рескрипту, а једино по том рескрипту морамо поступати, јер би могло доћи до тужбе, а такав одговор магистрат неможе узети на себе. Он је политички референт, његова савест му налаже, да своју дужност савесно и тачно врши, но само фигурирати неможе нити хоће, као што неће, да је у свом звању само једна нула. На то ће рећи г. Паић да се господа општинари Немци запитају, да ли су задовољни са тадашњим закључком општине о језику.

Општинар г. Трешчић приметити је на питање г. Паића у своје и у име неких других својих сународника, да Немци желе подинуу равноправност, која по његовом мишљењу није у оном закључку гарантована. Изјави г. Трешчића придружио се и г. Волз и други, те се услед тога ниште, да се тадашњи закључак прочита, што учини г. магистратски саветник Петровић. Закључак тај прописује само српски језик и ћирилицу за службени језик и правопис у општинском већу. Том приликом заштите се, да се и тужба Панчеваца разјашњавања ради прочита, што се и учини.

Још се ту чуло и других аргументација и истрава мисли. Неки предложеше, да се посебно перовођа плаћа из општинске касе, други хтедоше да ту дужност варошки адјункт господ. Орелз на себе прими. Неки опет да је врше на измене

други званичници, и да се овима определи 200 флорината годишње награде. Овоме предлогу био је противан како г. Градоначелник тако и г. варошки управитељ. Г. Градоначелник рече, да чиновници треба да врше званичне послове без награде, у које спада пероводство у општинским седницама. Кад неби протокол један од магистратских званичника водио, онда по општинском закону председнику припадају право, повести на то једног од општинара, па је за ову седницу определио господ. дра Миланковића, да он води протокол. Но овај се господин тог посла није могао с тога примити, јер као лекар могао би сваки час одврат бити, зато замоли г. пароха Николу Савића да место њега протокол води, на што је овај одмах и пристао.

Дебатовање о језику трајаше управо два сата. Најпосле је решено једногласно, да се остане при првонашљем ваључку, с тим додатком, да се уз српски текст, који беше најово за првобитни проглашење, раднички протокол општинског заступништва још и на немачком језику напише.

(Наставиће се.)

— Наша певачка дружина певала је јуче на служби и благодарњу у београдској катедралној цркви заједно са београдским друштвом и тога ради прешли су још из јутра у Београд сви женски и мушки чланови нашега друштва, заједно са својим управитељем, господ. Вацл. Хорешеком, који је при служби са обама друштвима управљао. После литургије наша је певачка дружина заједно са београдском отишла светлоте Кнезу Милану на честитање дана рођења, који би јуче прослављен у Београду. С тога је и била пред црквом упарађена војска а у вече варош осветљена. Дружине певаше у цркви бечку грчку литургију Рантхартинову.

— Министарство спољашњих послова у договору са цис- и трансилванским министарством земаљске одбране ограничило је и провоз и извоз оружја и муниције у Србију, Романску и Босну због узбуђености на истоку у толико, да се без одобрења дотичних влада неможе чинити.

— Последњих дана говорише неке новине, да ће се загребачка генерал-команда укинути, и да ће се њезини послови као и војена Крајина подврћи будимском главном војеном заповедништву. Сад опровргава то „Agr. Ztg.“, које су јамачно добро извештене.

— Говори се да ће се идуће седнице делегација по свој прилици у Пешти држати.

— Угарски министар правде јавио је сабору, да ће поднети законски предлог о укидању закона о каматништву (лихварењу, вухерају.)

— У Пешти је откривена завера. Више младића заверило се да убију Деака „издајника отачаства.“ Онај, који је имао убијство извршити, ухваћен је и затворен. Код њега се нашао списак завереника, план како да се изврши и револвер. Нема му још ни пуних 15 година. Деак је био извештен, кажу, о тој опасности, која му грози, али он не хтеде ни мало променити свој свакидањи живот и на задржавање пријатеља својих одговорио је: „Сад идем кројачу и наручићу кошуљу и гаће, које не бије ђуле а ла Бизмарк.“

— У седници будимско-пештанске хонвидске задруге од 1. Авг. предложио је Клапка, да се хонвидске задруге сада распусте, јер сада после закона о обрани нису нужни, али је његов предлог уз бурне изјаве одбачен. Том се приликом јако нападао на владу и чиниле демонстрације за крајњу левицу. Клапка је захвалио на председништву.

— У Чешкој не престају народни састанци. На уречена места купе се народ хиљадама. 4. Аугуста био је такав састанак код Хохшта. Било је преко 3000 душа. Говорене су политичне беседе и полиција је опоменила народ да се разиђе, али беше узалуд; наишла је на такав отпор, да се морала повући. Осим тога беше састанак и у некој шуми, где такође преко 1000 душа беше. Ту није могла полиција ни до речи доћи, него се морала испред светине уклонити.

— Пољаци се све више појављују у опозицији против преколитавског министарства. Особито су раздражени против неких наредба министра просвете Хазнера. Они не дају дирати у своју земаљску самоуправу и ишту само оно, што по праву имају.

— Са Цетиња јављају, да је било боја у Скадру. Турци Арнаути изазиваху непрестано стрпљиве Хришћане, и тако дође до боја, који је читава два дана трајао. Паде много мртвих и рањених.

— У Француској је јако потрешен унутрашњи мир, с тога ни Наполеонове речи о миру немају великога значаја. И у нижим сферама појављују се демонстрације против царевине. Ево шта се догодило у једној гимназији, и то је дало повода владиним листовима да најжешће чланке пишу против тога. И ина-

че су и француске и стране новине пуне о томо догађају. Ту скоро беше у Сордони у Паризу делење награда добрим ђацима из разних академија и лицеја. То бива свечано. Дође министар просвете, дође и царски принц и он свакоме ђаку даде награду и рукује се с њиме. Дође ред и на младога Кавењака, сина генерала Кавењака, познатог из г. 1848, да прими награду, но он се не помаче ни с места, кад га прозваше, него рече, да неће, да се рукује са сином Наполеоновим, који је онако срамно поступао са оцем његовим, нити хоће од његовог министра да прими награде. Чим прозваше Кавењака, одмах се од младих другова његових и целе скупљене публике зачу громко усклицавање, а кад још чуше зашто не хтеде примити награде, онда плескању и узвицима „живио!“ не беше краја. Дворана се тресла од узвика. Царски је принц одмах отишао. Плакао је од муке.

— Извешће министра финансије Магње о новом француском зајму констатује, да су 781.292 лица подписала 660 милиона зајма, или од прилике 34 пута од захтеване своте. То доказује опет, какво је велико богатство у француског народа, при свем том, што лањска неродна година силни новац потроши због набављања хране у туђим земљама.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Бечки телеграм о житној берзи није нам стигао.

Стање воде Саве.

Код Земунa:

У Петак 9. Аугуста: 5 ст. 0 пал. над нулом. Облачно.
„ Суботу 10. Аугуста: 4 ст. 10 пал. над нулом. Кишов.
„ Недељу 11. Аугуста: 4 ст. 10 пал. над нулом. Ведро.

Код Митровице:

У Петак 9. Аугуста: 3 ст. 0 пал. над нулом. Кишов.
„ Суботу 10. Аугуста: 2 ст. 11 пал. над нулом. „
„ Недељу 11. Аугуста: 3 ст. 0 пал. над нулом. Облачно.

Код Сиска:

У Петак 9. Аугуста: 0 ст. 3 пал. над нулом. Суво.
„ Суботу 10. Аугуста: 1 ст. 0 пал. над нулом. Суво.
„ Недељу 11. Аугуста: 2 ст. 0 пал. над нулом. Суво.

Земун. Ове недеље прођоше Савоушке ове теретне просте лађе. Лађа Антона Хајриха са 4000 мерова кукуруза за Сисак. Лађа Стаића и Шенића са 6000 мерова кукуруза за Митровицу. Лађа Јована Кољанића са 4000 мерова жита за Митровицу.

— Пет! рече Дезидерије. Ја чу-
 јем неки шапцт.
 — И ја нешто, прихвати Розура,
 — Пред којима?
 — Не, за којима!
 Принципад се привуче сумњи-
 воке месту и сгуљачно напиша две
 главе.
 — Боже! повиче Лена.
 — Гром и пакао! повиче Лео.
 Шта је то било?
 Двома, који се од свега срца
 љубише почиваше срце на срцу,
 уена на уенама. Више ништа.
 — Ха, тај глас! викне Розура
 и пљесне рукима изнад главе.
 — Тако! такве збиља? зарми
 принципал и претстављач тирана.
 Тако ли је она боља од нас? Лео,
 Лео, ти ћерка једнога принципала,
 па да се адујкин са почетником, са
 пљавичником! Шта ће то рећи? Три-
 ста му мук! Таки да си севага крњи!
 Крмача се под којима љутига
 на ту вику, па прокнуп трипцт.
 — Ах, ми се волемо! плакаше
 Лена.
 Чувена се бина очисти. И кад
 сви оште Дезидерије ауобоко уз-
 дане: "Обешњаци!"
 — Човече, ја ти се још чујам,
 како ћеш ти платити 2. Маја?
 — Непитај ме. Жено, жено, шта
 ли не мора човек покупати, само да
 мир поврати. Да су нас обешњаци
 збиља оставили, све би пропало!
 — То је истина! уздахне Роза-
 ура, па онда на један пут викне:
 "За бога! а где нам је Лена!"
 Што Лена, ћерка њихова није
 била при тој побјни, то је са свим
 природно, али се Бенберт сага сети,
 да ни Лео Коорер није био и викне:
 — Жено!
 — Шта је?
 — Лео се педаде видети.
 — Како то да разумем?
 — Лео није био — Лена није
 била!
 — Па? —
 — Сутим — о, ја сутим!
 — Но, шта сутим?
 — Ако је Лео како је Лена — —
 — Деси ли гуд? Ти гуд, да
 били си гуд? Зар ти не познајеш
 нашу Лена?
 — Али ако су употребили ову
 прилику?
 — Не, не, хајде брже крњи, па
 бу ти доказати, да ниси при себи.
 Моја крњи да ускочи! Охо она је
 боља од нас, неће се она на нас
 ургевати.
 После тога разговора изиђу они
 у арију. Рече веома мрачно. На
 има крмача,

— Не! повиче онет онај јунак.
 Ми остајемо овде. Хоћемо да вам
 кажемо, да више немамо ништа е
 вама. Или, или! Или нам дајте пла-
 ту, или смо данас последњи пут е
 вама играли. То, што говорите о
 веоком пољу, то је гудост, то смо
 већ искључили.
 Бенберт као да пром пораз.
 Ако то ујине, онда је пронао, онда
 може заман кукати; повратите ми
 моје легионе!
 — О, ви небагошарни! почне
 госпођа Розура. Зар нисмо увек
 поштено све делили — јаја, коба-
 енце, сачини —
 — Којко смо љубици од свега
 тога? Све сте то сами потрошили!
 прихвати онет она баба.
 — Којегиницо! настави онет о-
 нај јунак. Немојте се жегити онет о-
 лудно. Ми смо свршили, ми га остав-
 јамо. Бенберт, остајте е болом!
 Дезидерије умало што непаде.
 Једна протена: "Све пронао!" Ка-
 ко ће купити нову адујкину, ако
 се ова распиршти. Ирати се мора,
 кад се мора живити.
 И Розура је спонада језа, и ре-
 че: Па зар се неби могла изабав-
 нати?
 Дезидерије урине зној са чега
 и живо проговори: "Моји стари, до-
 бри пријатељи! Ако вас ваш уну-
 траби глас лони ојавје, онда ити-
 те, итите. Стари ће се Бенберт
 сећати вас. Али не заборањите, да
 бу ја нову вештачку адујкину ску-
 пили помоћу мога имена, које је
 свуга приљено, и ви изчезавате
 према томе. Итите, итите, ако вам
 заповеда ваш унутрањи глас, али
 ако је збор оно мало несретна нов-
 ца, онда пријатељи, јеро, онда бу-
 дите паметни и останите. Нећете да
 чујете за бело поље. Као ми је,
 али не показе, па што да се бада-
 ва с вама гложим. Не, ваља пош-
 товати свачију мисао, ако је из љубе-
 ђеба! Истина, јеро, ви треба и
 ви морате добити вашу заслужену
 плату па ма и ову кошуљу е ме-
 не појелили. Али не, до тога не-
 сме доћи — не зовем ли се ја Бен-
 берт. — Није ли тиме све решено
 — па зато — т. ј. хоћу да кажем
 — да — т. ј. ствар је савним про-
 Маја, јер, 2. Маја свима платити, и
 онда ћете сви рећи: Бенберт је
 најпоштенији човек! Не устрбегате
 и 2. Маја све новце, можете их

то имати новаца, да војвоткињу тако изблизу види. Ви питате: хоћел се „Орлеанка“ збиља претстављати и хоће ли војвоткиња збиља доћи? Све којешта! Где би ми могли Орлеанку претстављати, и како би још војвоткиња на нашу претставу дошла! То ће све бити само превара. У првоме ће реду стајати лепа сјајно окићена столица, а кад буде равно 6 сати, ја ћу изићи и рећи ћу: „Добро вам вече желим! Почем њезина светлост није дошла, неможемо ни ми Орлеанку претстављати. На место тога видећете „Исповест“ и „Ханса Парића и његову дражајшу,“ а то су вам лепа парчад. — Па онда ћемо пустити завесу, а ја ћу се најпре поклонити, а за тим ће нас Аполђани грдити. Али то не чини ништа. Ко грди, тај престане. Тако ћемо ми доћи до новаца, а војвоткиња у Вајмару неће ништа ни знати о томе. Зацело! Кад би дочула — онда бих ја пронао. Али шта, ја се не плашим. Она дође једанпут у години у Аполду, а како је сад скоро била, то неће за дуго доћи, а дотле ће се све то заборавити. А одавде ко ти иде њој у двор? Нико. Следователно она неће ништа дознати, а ми ћемо доћи до много новаца. Шта велите? Хоћете ли?

Члановима је било стало до тога, да дођу до новаца, па било то ма каквим начином. Сви пристају и обреку, да ће ћутати. Лео и Лена бејаху такође ту, али они нерекеше ништа, они су мислили на сасвим друго што.

Ах! Лео и Лена беху жалосни, са свим жалосни.

Дакле као што беше наређено, Лео је трипут узастопце слагао свима становницима, да ће се претстављати Орлеанка и да ће доћи војвоткиња. Наравно, да се цела варош побунила. Зар је смео ко изостати и ако је 10 грошића коштало? Могла би се мајка Ана обазрети, па неугледати кога, и онда би могла мислити, да су равнодушни према њезиној високој личности. С тога појуре сви Бенсбергу и заузму сва места, а он се само смешио, као да је бог злата изручио своју кесу над њим.

И још једну ноћ само и 1. ће Мај осванути. Лео лежаше на своме креветцу и немогаше никако заспати. Мисли му беху код његове Лене и све му се чињаше, као да је чује, где плаче и као да гледа њезино бледо, пребледо лице. И на један пут скочи и рашири руке и викне

из дубљине срца! „Зар нема помоћи? Зар нема милости?“ И сад му се на један пут учини као да види неку светлост, а у сред те светлости војвоткињу Вајмарску Ану Амалију. И она се насмеши на њега и рече му: „Ја ћу ти помоћи!“

Је ли био будан? Је ли сањо? О чуда! Није знао шта да мисли, није смео очи да отвори и устао је тек, кад је сунце високо отекочило.

Шта је било с Леом? Он се весело смешио, очи му радосно светлуцаху и он викне као Милер у „Силетки и љубави“: „Ту ми је мисао сам бог послао!“ За тим се брзо обуче, извуче се из куће и потрчи управо — у Вајмар.

Није се бојао, да ће га принципал тражити. Оба она парчета играли би већ и у сну, не треба их дакле пробати. Бледа Лена гледаше дуго за њим и немогаше знати, куда хита.

До Вајмара имађаше добра три сахата.

Лео је трчао као ерна. На један пут застане. Као нож прође му нешто кроз срце. Ишао је да изда свога принципала! То беше.

— Но то је једини начин, да дођем до моје драге. Јест, ту ми је мисао сам бог дао. А ја знам војвоткињу. О њезиној доброту сваки живи говори. Она ће њему опростити, а мене ће усрећити. Она је сама једном приликом рекла: „Кад би владалац могао свакога појединце усрећити, онда би тек био прави владалац!“ Напред дакле! Одважнога је свет. Она се воли радо и шалити. С тога ћу јој то све у шали казати и молићу је, да и моју ствар у шали врши.

Тако мишљаше негдањи јенски студента, а видећемо, да је Лео зна и казати.

Војвоткиња и њезина дворкиња седеше и пише чоколаду, када аполдског комендијаша пријавише. Пусти га. Та код Ане је сваки имао пристуна. Она беше већ слаба, глава оборена, лице увело, а коса бела као снег, но срце јој беше још здраво и врело као у пролеће њезина живота, у коме јој живљаше искрена љубав према човечанству, срце, које је сломијено несретном битком код Јене.

Лео искаже бенсбергову женијалну досетку и како ће Аполђани бити преварени. У први се мах војвоткиња намршти и повиче: „Пфу! зар моје име да се за превару употребљава?“ Но за тим се одмах најсмехи и рече: „Чуј, пријатељу, твој

принципал није баш с крушке пао. Досетка је оригинална и весела, то морам признати.“

Лео употреби њезину расположеност, замоли је, да му допусти говорити и поче:

— Милостива госпођо! ко лаже, ваља га казнити. Допустите ми, милостива војвоткињо, да вам ја предложим једну каштигу. Ваша светлост нека има милост доћи до вече у Аполду на претставу и тако ће мој принципал бити морално казњен, а — а ви ћете двоје најсретнијима учинити.“

Амалија се чуђаше.

— Како то? изјасни се!

— Опростите, милостива госпо, то је још моја тајна, а ја хоћу, да изненадим вашу светлост. Ја знам, да ви нећете моме принципалу никакво зло учинити. О, дођите, дођите! ви ћете усрећити мене и моју Лену и — —

— А, сад знамо од куд ветар дува! насмеје се војвоткиња.

(Свршиће се.)

РАЗЛИЧНОСТИ.

(Сијамска браћа близнаци.) Ченг и Енгчувени сијамски близнаци намерни су, како вели њујоршка трибуна, подрђи се хируршкој операцији, која ваља да раздвоји њихова срашћена тела. Овај извештај, додју њујоршке поште, заинтересоваће научан свет а поглавито оне, који се сећају живе радозналости, која се изроди појавом те срашћене браће у знаменитим варошима Европе. Они су се показивали за новце и са добивеним парамма купи-ли су по велико имање у Сев. Каролини. Кад се окућаше, оженише се обојица и сада сваки има своју жену и деветоро деце. Навршило им се већ 59 година и старачке године наводе их, да се подргну операцији, бојећи се да смрт једнога не повуче за собом кобним начином смрт другога. Мукулста опона која их сједињава близу срца и беле цигернице (пљућа) има 10-12 палаца у наоколо и међу њима је таква свева у осећајима, да се сваки душеван покрет, сваки нерви утицај искажује у једно исто време на обојим организмима. Сијамски близнаци намерили су доћи у Париз да се оперирају т. ј. да раздвоје њихова тела једно од другога.

(Пошта у Инглеској.) Лањске године дошло је главној пошти у Лондону 3,618.888 писама, која се немогаше доставити. Од тих беху повраћена шилачима 2,943.119 под поправљеном адресом 140.784 у страхе земље патраг послато, а 396.226 утамањено и остављено. Међу свима тим писима било је 52.281, у којима беше новца или новчане вредности. 9169 писама беше пошти у Инглеској без адресе предато, од којих је 236 с новцима било, банкноте, менице и др. у вредности 2140 фунти стерлинга.

(Продаја црквених добра.) Одмитрови два до конда месеца Јуна продато је у Италији црквених добара у процењеној вредности од 129.696.716 лира, дражбом добивено је за исте око 53 милиона више.